

U s n e s e n í : Vláda schvaluje opatření, učiněná předsednictvem vlády ve smyslu usnesení schůze vlády, konané dne 6. dubna 1945, t. j. podání těchto návrhů prezidentu republiky:

1. Aby zprostil div. generála Sergěje Ingra funkce hlavního velitele branné moci;
2. aby zprostil div. generála Bohuše Miroslava funkce náčelníka štábu hlavního velitele branné moci;
3. aby zprostil brigádního generála Františka Moravce funkce podnáčelníka štábu hlavního velitele branné moci.

Provedením pověření: ministr národní obrany.

ÚPV Praha. Zápisy ze schůzí 1. vlády, ze zápisu 4. schůze. Orig.

[218]

1945, 20. duben. Košice. — Článek „Národní obrody“¹ o poslání a úkolech jednotného svazu slovenských rolníků.

S j e d n o c o v a n i e p r a c u j ú c e h o l u d u

V těchto dnech bol z iniciativy Národního frontu utvorený Přípravný výbor jednotného svazu slovenských rolníků.² Jeho úlohou je organizovať rolníkov do jednotnej záujmovej roľníckej organizácie.³ Přípravný výbor povedie jednotný svaz slovenských rolníků až do svola-

nisterské rady ze 4. 4. 1945 o zřízení Vojenské rady, která se skládala z náměstků ministerského předsedy Kl. Gottwalda a J. Davida, ministra národní obrany, státního sekretáře ministerstva národní obrany, ministra vnitra, hlavního velitele, zástupce hlavního velitele a šéfa generálního štábu. 6. 4. 1945 se pak vláda usnesla rozšířit Vojenskou radu o dalšího slovenského člena a 17. 4. byl jmenován osvětový důstojník 1. čs. armádního sboru Jar. Procházka zapisovatelem Vojenské rady.

Na druhé schůzi vlády 6. 4. 1945 byl generál Svoboda pověřen funkcí hlavního velitele, náčelníkem štábu byl jmenován generál Boček, generálové Ingr a Najman poslání na zdravotní dovolenou a Gák zbaven funkce čs. zástupce u velitele spojeneckých vojsk a dán do penze. Tato opatření spolu s usneseními vlády ze dne 17. 4. 1945, jež uveřejňujeme, jakož i jmenování příslušníka KSČ náčelníkem obranného zpravodajství při MNO znamenala první citelné oslabení posic buržoazie ve vedení čs. armády.

Na své čtvrté schůzi 17. 4. 1945 se též vláda usnesla, aby byla zesílena politická kampaň mezi obyvatelstvem pro mobilizaci branců a jejich vstup do čs. armády, aby byla ve všech obcích na osvobozeném území Slovenska, kde byla vyhlášena mobilizace, provedena důsledná a přísná kontrola osob, podléhajících mobilizací a proti nenastoupivším přísně zakročeno. Okamžitě mělo být přikročeno k budování slovenských národních útvarů ve smyslu vládního programu a toto opatření široce popularizováno ve slovenské veřejnosti, a to prostřednictvím SNR.

Na témže zasedání schválila vláda i zřízení sovětské vojenské mise u ministerstva národní obrany.

¹ Autorem článku je M. Falčan

² Osmičlenný přípravný výbor pro organizování JSSR složený ze 4 zástupců KSS a 4 zástupců DS byl jmenován 12. 4. 1945 [Pravda, 13. 4. 1945, čís. 43.]

³ Přípravy k založení jednotné organizace rolníků prováděla KSS současně s utvářením orgánů lidové státní moci na osvobozeném území. Se vši vážností a naléhavostí byla důležitost tohoto úkolu zdůrazněna již na košické pracovní konferenci KSS. Budování organizace však naráželo na překážku spočívající v tom, že neexistovala dohoda s Demokratickou stranou o rolnickém svazu. Podstata problému byla vyjasněna na konferenci funkcionářů KSS 8. 4. 1945, kde bylo konstatováno: „Agrárníci označovali námi zakládané Svazy rolnictva za komunistické svazy a volali po vytvoření zvláštních demokratických svazů [tzn. fungujících jako okrajové organizace DS — pozn. editorů]. Proto při nejmenším na východním Slovensku se ukázalo být účelným, aby bylo kombinováno tvoření jednotných svazů zdola zásahy shora v dohodě s Demokratickou stranou. Pro jednotné svazy nálada je. Chceme, aby se do Svazu dostala většina rolnictva. Při jiném postupu bychom tam nedostali rolníky, kteří k nám nemají důvěru.“ [AÚD KSS Praha, f. 68, inv. j. 13.]

K dohodě o vybudování jednotných svazů slovenského rolnictva (a mládeže) a o jejich zastoupení v Národní frontě došlo v polovině března na poradě zástupců KSS a DS, na níž byla uzavřena zásadní dohoda o vytvoření společného orgánu Národní fronty [Pravda, 17. 3. 1945]. Úkoly při budování rolnického svazu pak byly konkretizovány ve společných organizačních pokynech o vytváření orgánů Národní fronty na Slovensku (viz

nia celoslovenského roľníckeho sjazdu. Pripraví konferenciu roľníckych delegátov a celoslovenský roľnícky sjazd, na ktorom si roľníci sami položia trvalé základy pre svoju stavovskú organizáciu a dajú jej organizačné a pracovné smernice.

Pri zrode tejto jednotnej roľníckej záujmovej organizácie žiada sa predniesť niekoľko zásadných poznámok.

Myšlienka Jednotného sväzu slovenských roľníkov je nutný logický dôsledok politiky Jednotného národného frontu. Spolupráca Komunistickej a občianskej Demokratickej strany je založená na princípe hájenia a uskutočňovania ľudových demokratických práv všetkých spoločenských a sociálnych skupín nášho národa. V duchu politiky ľudového národného frontu má sa vytvoriť aj Jednotný sväz slovenských roľníkov.

Stará politická špekulácia s nevedomelosťou širokých roľníckych mas nemá a nesmie mať miesto v novom politickom živote Slovákov. V minulosti roľníctvo bolo najviac politicky zneužívané. Jeho vplyv na veci verejné nebol primeraný významu a dôležitosti v národe. Pod jeho menom sa často skrývali jeho vlastní nepriatelia. Veľkostatkári, burzovní špekulanti, tzv. cukrobaróni a liehobaróni osvojovali si právo hovoriť v jeho mene. Veď kto sú to slovenskí roľníci? To sú naši drobní dedinskí ľudia, to sú malí a strední roľníci. Títo tvoria 97 % všetkého roľníctva. Je to masa jeden a pol milióna ľudí. A v minulosti v ich mene vystupovali a ich záujmy mali hájiť veľkostatkári a špekulanti s pôdou a roľníckou prácou, ktorí tvoria len 3 % v našom roľníckom stave. Títo nemôžu a nesmú v budúcnosti hovoriť za 97 % roľníkov.

Aby sa toto v budúcnosti nemohlo zopakovať, je potrebné, aby sa roľníci organizovali do Jednotného sväzu slovenských roľníkov. Pomocou neho a cez neho majú sa uplatniť aj hlasy tých roľníkov, ktorí nie sú strannícko-politicky organizovaní, ktorí však iste majú právo hovoriť za roľníkov, lebo rozumejú svojim špeciálnym roľníckym bolestiam a potrebám.

Jednotný sväz slovenských roľníkov má sa budovať na týchto zásadách. Bude dobrovoľnou záujmovou organizáciou, v ktorej sa majú organizovať aj roľníci, stojací mimo politických strán. Nemajú byť prijatí do Jednotného sväzu slovenských roľníkov tí roľníci, ktorí dobrovoľne a aktívne spolupracovali s fašistickým režimom už či ako vedúci funkcionári HSLS, Hlinkovej gardy a iných fašistických organizácií, alebo tak verejno dávali na známosť svoj súhlas s fašizmom. Vo výboroch skupín ako aj v ústredí JSSR, želiari, drobní a chudobní roľníci ako aj strední roľníci majú mať zastúpenie zodpovedajúce ich počtu v roľníctve. Má sa totiž uplatniť a plne rešpektovať zásada majetkového rozvrstvenia pri voľbe funkcionárov sväzu. Deputátníci a poľnohospodárski robotníci, ktorí nevlastnia nijakú pôdu, majú sa organizovať v jednotných odborových organizáciách robotníckych a vyšších svojich zástupcov do organizácií JSSR.

Sjednotenie roľníctva v Jednotnom sväze znamená vážny krok k sjednoteniu všetkého pracujúceho ľudu Slovenska v duchu politiky Národného frontu. Sjednotení roľníci najúspešnejšie splnia všetky povinnosti, ktoré na ne kladie dnešná doba a národne oslobodzovací boj. V sjednotení budú mať roľníci najistejšiu záruku, že ich vplyv na vedenie vlastných vecí a vecí verejných bude primeraný ich počtu a významu v národe. Pomocou JSSR najlepšie uplatnia svoj vplyv v zákonodarných, vládnych a výkonných orgánoch nového štátu.

Národná obroda, 20. 4. 1945, čís. 33.

---

dokument čís. 186, odst. 3). Na začiatku dubna 1945 prošla tiskem zpráva, podle níž se přípravný výbor NF zabýval přípravami na svolání sjezdů slovenského rolnictva a slovenské mládeže na konec dubna 1945.

Ke svolání sjezdů nedošlo a ani budování Jednotného svazu slovenského rolnictva nepokračovalo žádoucím tempem. Teprve v srpnu 1945 došlo v souvislosti s přípravami na celoslovenský sjezd rolnictva ve Zvolenu na tomto úseku k oživení.